

Monimuotoisuusneuvonta ja aktiiviset luonnonhoitotyöt

Korkeakoulukonferenssi 17.4.2024

Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Karjala

Panu Kukkonen / 17.4.2024

Mhy Pohjois-Karjala

Jäseniä

11 289 kpl

Jäsenmaksut

938 000 eur

Jäsenetujen palautus

550 000 eur

Valtuutettuja

39 hlöä

Toimistoja

12 kpl

Toimihenkilöitä

56 hlöä

Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Karjala ry

- Ns. täyden palvelun metsänhoitoyhdistys koko maakunnan alueella
- Tytäryhtiönä Karjalan Metsätilat Oy LKV (aputoiminimi Karjalan Puukaupat)
- Puukauppapalvelut, metsänhoito, metsäsuunnittelu, metsien infrastuktuurin palvelut, kiinteistönvälitys, puunhankinta, SPV-palvelut
- Uusimpana palvelukokonaisuutena luonnonhoito

- Metsänomistajien edunvalvonta
- Koulutus, viestintä, neuvonta eri muodoissaan
- Metsien sertifiointi
- OmaMetsä –palvelu

Mitä on luonnonhoito?

Luonnonhoidon määritelmä

Luonnonhoito metsissä tarkoittaa luonto- ja ympäristöarvoja edistäviä metsienkäytön toimenpiteitä tai toimintamalleja

→ Kiteytettynä kaikki sellainen metsissä tehtävä toiminta, joka ei edistä metsätaloudellista tuottoa, ei tuota hakkuutuloja tai muita niihin rinnastettavia metsä- ja maatalouden tuloja, tai paranna metsätaloutta tukevaa metsien infrastruktuuria, vaan parantaa metsien monimuotoisuusarvoja, biologista kestävyyttä ja lajien säilymistä, hillitsee metsätalouden biologisia haittavaikutuksia, ja lisää metsätalouden yleistä ympäristöön ja luontoon liittyvää hyväksyttävyyttä!

Luonnonhoidon menetelmät

Säilyttävät/passiiviset menetelmät

→ metsien suojelu

Aktiiviset menetelmät

→ ennallistaminen, kunnostaminen

Luonnonhoito ”muun metsissä tehtävän toiminnan” yhteydessä

→ esim. metsäsertifioinnin vaatimukset metsätalouden toimenpiteille

Luonnonhoidollinen neuvonta ja koulutus

→ esim. tämä tilaisuus 😊

Miksi luonnonhoitoa?

Metsien kestävä käyttö

Metsälaki 1996/1093 1 §

- Tämän lain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään.

Laki metsätalouden määräämaisestä kannustejärjestelmästä 2023/71 1 §

- Tämän lain tarkoituksena on edistää ja sovittaa yhteen taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää metsän hoitoa ja käyttöä. Tämän lain nojalla rahoitetaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on: 1) lisätä metsien kasvua; 2) turvata ja lisätä metsien biologista monimuotoisuutta; 3) edistää metsätalouden vesiensuojelua; 4) hillitä ilmastonmuutosta ja edistää metsien sopeutumista ilmastonmuutokseen; 5) pitää yllä metsätalouden tieverkkoa.

PEFC metsäsertifiointi

- PEFC Council (the Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes) on kansainvälinen metsäsertifiointijärjestelmä, joka edistää ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurillisesti kestävää metsätaloutta metsäsertifiointin, alkuperäketjun sertifiointin ja metsäperäisten tuotteiden merkinnän keinoin.

Ekologisen kestävyysnäkökulma

Luonnonhoitoa luontoarvojen vuoksi

- Harvinaistuneiden elinympäristöjen turvaaminen
- Harvinaistuneiden eliölajien elinolojen turvaaminen
- Lajien uhanalaistumiskehityksen pysäyttäminen

Luonnonhoito vesistöarvojen vuoksi

- Vesistövaikutuksen minimointi tai poistaminen kokonaan (orgaaninen kiintoaines, humus, ravinteet)

Luonnonhoitoa ilmastovaikutusten vuoksi

- Hiilensidonnallisuuden lisääminen turpeeseen ja puustoon

Sosiaalisen kestävyyyden näkökulma

Mhy, Satu Bredenberg, 2023

Vastuullisuus

Metsien virkistyskäytön parantuminen

Muuttuvat vaatimukset metsien ja turvemaiden käsittelyssä

Medianäkyvyys

Metsien sertifiointi luonnonhoidon näkökulmasta

Luonnonhoitoon ja luontoarvojen huomioimiseen liittyviä vaatimuksia sekä PEFC että FSC -sertifiointijärjestelmissä

Vastuullisuuden osoittaminen metsätaloudessa

→ Metsien kestävän käytön osoittaminen puutavaran loppukäyttäjälle (sekä kotimaassa että ulkomailla)

Puutavaran menekin edistäminen

→ Kotimaisen puun kiinnostavuuden varmistaminen tulevaisuudessa

→ Sertifioinnilla vaikutusta myös puusta maksettavaan hintaan

EU- ja kansallinen lainsäädäntö/ohjelmat

LULUCF-asetus

EU:n ennallistamisasetus

EU:n biodiversiteettistrategia

METSO-metsiensuojeluohjelma

HELMI-elinympäristöohjelma

**Kansallisen metsiin liittyvän lainsäädännön
tavoitteet (ML, LSL, VL, Metka)**

Mhy, Marja Kalpio, 2023

Tukijärjestelmät luonnonhoitotöihin

Metkassa rahoitusta tarjolla kolmessa tukilajissa

- ympäristötuki 10-v määräaikaiseen suojeluun
- yksityisen metsänomistajan luonnonhoitotöihin (metsä luonnon hoidon tuki)
- Metsäkeskuksen hankehaun kautta kilpailutettaviin useamman metsänomistajan luonnonhoitohankkeisiin (metsä luonnon hoidon tuki)
- tuki kulotukseen

Helmi- ja Metso-rahoitus aktiivisiin luonnonhoitotöihin

- Ely-keskuksen suunnittelemat ja kilpailuttamat luonnonhoitotyöt metsäluonnon ja suoelinympäristöjen kunnostamiseen

Mhy Pohjois-Karjalan käytännön monimuotoisuusneuvonta

Toimintamalli Mhy Pohjois-Karjalassa

- Vastuu monimuotoisuudesta ja luonnonhoidosta koko henkilöstöllä!
- Asiakaspalvelua tekevät metsäasiantuntijat avainroolissa paikallistasolla
- Aktiivinen viestiminen luonnonhoidon mahdollisuuksista paikallisessa/maakunnallisessa mediassa, omassa asiakaslehdessä ja somessa
- Tuotteiden, palveluiden ja toimintamallien aktiivinen kehittäminen ja jalkauttaminen
- Laadunvalvonta ja sertifiointiin edellyttämä sisäinen auditointi

Edunvalvonta luonnonhoidossa ja monimuotoisuusneuvonnassa

MTK:n monimuotoisuuden tiekartta toiminnan pohjana

- Metsälaki ja metsien sertifiointi metsissä tapahtuvan toiminnan raameina
- Luonnonhoito ja metsien ekologisesti kestävä käyttö ehdottoman positiivisia asioita, mutta metsänomistajalla oltava lähtökohtaisesti päätösvalta omasta metsäomaisuudestaan!
 - Metsänomistajalla oikeus kohtuulliseen kompensaatioon silloin kun suojelusta/luonnonhoidon toimenpiteistä aiheutuu vähäistä suurempia taloudellisia menetyksiä
 - Luonnonhoidon toimenpiteiden kehittäminen ja niistä viestiminen tärkeässä roolissa vaikuttavuuden parantamisessa

Monimuotoisuus metsien suunnittelussa

Bitcomp, 2023

- Arvokkaat elinympäristöt (ML 10 §, LSL 64 §, Metso-elinympäristöt)
- LS-alueiden ja LSO-alueiden huomiointi
- Pohjavesialueet
- Vesiensuojelun huomiointi
- Turvemaiden käsittelyn suunnittelu
- Puuston käsittelyn vaihtoehdot (mm. peitteinen metsätalous)
- Sertifioinnin vaatimusten huomiointi
- Luonnonhoidon mahdollisuudet
- Arvokkaiden luontokohteiden ja kokonaisuuksien tunnistaminen

Metsien suunnittelun prosessi ja luontoarvojen huomiointi

Paikkatiedon, metsävaratiedon vesiensuojeluaineistojen hyödyntäminen luontoarvojen tunnistamisessa

- Julkinen metsävaratieto, mete-tieto, LS-alueet, uhanalaisten lajien esiintymät, latvusmalli, vinovalo, myönnettyt Kemera-tuet (ympäristötuet), virtausverkko, kosteusindeksi, eroosioherkkyysanalyysi, maapohjatieto jne.
- Kohteiden tunnistaminen ja rajaaminen maastossa
- Luonnonhoidon toimenpiteiden suunnittelu
- Tarvittava viestintä maanomistajalle vaihtoehdoista ja mahdollisuuksista!

Monimuotoisuuden huomiointi puunkorjuussa

- Säästöpuusto
- Lahopuuston säästäminen
- Tekopökkelöt
- Riistatiheiköt
- Vesistöjen suojavyöhykkeet
- Harvinaiset puuyksilöt
- Uhanalaisten lajien turvaaminen
- Metsälain erityisen arvokkaiden elinympäristöjen turvaaminen
- Suoelinympäristöjen turvaaminen

Mhy, Johanna Kokkola, 2022

Monimuotoisuuden huomioiminen metsänhoidossa

- Vesistöjen suojavyöhykkeet
- Vesiensuojelutoimenpiteet
- Riistatiheiköt
- Lehtipuuosuus
- Riistatiheiköt
- Uhanalaisten lajien turvaaminen
- Metsälain erityisen arvokkaiden elinympäristöjen turvaaminen
- Suoelinympäristöjen turvaaminen
- Pohjavesialueiden turvaaminen

Mhy, Ville Saukkoriipi, 2023

Mhy Pohjois-Karjalan aktiiviset luonnonhoidon palvelut

- Ympäristötukihakemusten laatiminen
- METSO-suojelun välitystä Ely-keskukselle
- Soiden ennallistamisen suunnittelu ja toteutus
- Kulotustyön suunnittelu ja toteutus
- Lehtojen kunnostus
- Lähteiden kunnostus
- Paahderinteiden kunnostus
- Purojen kunnostus
- Kosteikoiden suunnittelu ja toteutus

Aineistoja tutustuttavaksi

MTK Monimuotoisuuden tiekartta

Luonnon monimuotoisuus vahvemmin osaksi järjestöjen toimintaa

→ Luonnon monimuotoisuuden merkityksen ymmärtäminen, tavoitteet, toimenpiteet ja sitoutuminen, positiivinen viestintä aiheesta

Mahdollistava toimintaympäristö ja yhteistyö toiminnan perustana

→ Yhteistyö toimijoiden ja sidosryhmien kanssa, rahoitusmahdollisuudet, kokonaiskestävyys

Talousmetsien arvokkaiden luontokohteiden turvaaminen

→ Tietoisuus luontokohteista, mv-tiedon hyödyntäminen, toimenpiteiden kohdentaminen ja vaikuttavuus

Talousmetsien arvokkaiden rakennepiirteiden parantaminen

→ Rakennepiirteiden huomioiminen metsien käsittelyn suunnittelussa, toteutuksessa ja laadun mittaamisessa

Vapaaehtoinen suojelualueiden perustaminen ja ennallistaminen

→ Metsänomistajan tavoitteet määrittelevät toiminnan raamin, metsänomistajan tietoisuus arvokkaista kohteista metsätilallaan, suojelun taloudellinen kannattavuus

<https://www.mtk.fi/-/mtk-n-ja-slc-n-luonnon-monimuotoisuuden-tiekartta-julkaistiin>

Kiitos!